

# המרכז הבינתחומי הרצליה

בית הספר למנהל עסקים

## תיאוריה חשבונאית

תש"ף

סמסטר א' - מועד א' - פתרון

16/02/2020

משך הבחינה : 4 שעות

מרצה: שלומי שוב, רו"ח

מתרגל: מתן חגי, רו"ח

עוזרת הוראה: אלמוג כחלון

### הוראות נוספות:

- אין להשתמש בחומר עזר למעט מחשבון פיננסי.
- יש לענות תשובות קצרות וענייניות. בכל מקרה אין לעבור את מגבלת העמודים לפתרון המופיעה בכל שאלה.
- יש לשים לב כי נכללות 10 נק' בונוס הפזורות בכל השאלות. עם זאת, הציון המקסימלי הינו 100.

**בהצלחה!!!**

**הפתרון מציג את הסוגיות העיקריות בהן ניתן לדון ואינו כולל את כל הפתרונות האפשריים, מדובר בתמצית פתרונות מוצעים בלבד. פתרונות אחרים שהצביעו על הבנת הסוגיות החשבונאיות קיבלו ניקוד בהתאם לניתוח החשבונאי שהוצג.**

### **שאלה 1 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד**

בחודש ינואר 2020 נערך כנס מקצועי בנושא "הערכות שווי בעידן ה-IFRS", בחסות משרד רואי חשבון מוביל בישראל, המספק בין היתר שירותי הערכות שווי לחברות. במהלך הכנס הועברו הרצאות שונות על-ידי מספר אנשי מקצוע בתחום, במסגרתן הועלו הטענות הבאות:

**טענה I:** "המודל החשבונאי הקיים כושל בתפקידו, משום שמדידת ההון העצמי בהתאם לכללי החשבונאות אינה משקפת את שווי הכלכלי של ההון העצמי של הפירמה."

**טענה II:** "התפיסה החשבונאית הקיימת הינה כי בסיס המדידה הרלוונטי לנכסי הליבה של הפירמה (נכסים תפעוליים כגון מלאי, רכוש קבוע ולקוחות) אינו בהכרח רלוונטי לנכסים עודפים (נכסים שאינם חלק מפעילות הליבה כגון השקעה בניירות ערך ונדל"ן להשקעה). כך למעשה, החשבונאות מבחינה בין מדידת נכסי ליבה לבין מדידת נכסים עודפים."

**טענה III:** "מתכונת מקובלת להערכת שווי חברה כוללת שלבים שונים, ביניהם חישוב ערך הפירמה (Enterprise Value – EV) לפי מתודולוגיית הוון תזרימי מזומנים (DCF) והוספת ערכם של נכסים עודפים. בסיס המדידה של שווי הוון לגבי נכסים עודפים (כגון השקעה בניירות ערך ונדל"ן להשקעה) מסייע לתמחור המניה יותר מאשר אילו היה מיושם לגבי נכסים תפעוליים (כגון מלאי, רכוש קבוע ולקוחות)."

### **נדרש:**

חווה/י דעתך לגבי כל אחת מהטענות לעיל, בהתבסס על עקרונות המסגרת המושגית.

### **פתרון:**

- טענה I:** הטענה אינה נכונה במלואה. אכן ההון העצמי המאזני לרוב אינו משקף את השווי הכלכלי של הון החברה. הדבר נובע בין היתר משימוש בבסיס מדידה עלות וכן מאי הכרה בנכסים בלתי מוחשיים שנצמחו. יחד עם זאת, חשוב להדגיש כי במודל החשבונאי הקיים סכום ההון העצמי המאזני אינו מתיימר לשקף את שווי הכלכלי, ועל כן לא ניתן לומר שהוא כושל בתפקידו.
- טענה II:** עקרונית הטענה נכונה. במודל החשבונאי הקיים בסיס המדידה אשר מספק את המידע הרלוונטי ביותר לגבי נכסי ליבה הינו עלות – בעיקר מאחר והוא מסייע ברישום ההכנסות וההוצאות באופן שמשקף את הפקת הרווח – ליבת הפעילות העסקית, בעוד שבסיס המדידה המספק את המידע הרלוונטי ביותר לגבי נכסים עודפים הוא שווי הוון.
- טענה III:** הטענה נכונה. מאחר ונכסים עודפים (כגון השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה) באופן עקרוני נמדדים לפי ערכים שוטפים (כגון שווי הוון), הרי שהדבר מסייע, להבדיל מנכסי הליבה, בביצוע הערכות השווי ובתמחור המניה.

## שאלה 2 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברות המעוניינות לבצע רכישה עצמית של מניות רגילות נוהגות לעשות שימוש בהגנת "נמל מבטחים", אשר נועדה למנוע אישום מפני עבירת שימוש במידע פנים ולצמצם את החשש להפרות החוק בנושא (להלן: "הגנת נמל מבטחים").

התנאים לקבלת הגנת נמל מבטחים כוללים בין היתר אימוץ של תכנית פרטנית בלתי הדירה (שאינה ניתנת לשינוי) לביצוע הרכישה העצמית של המניות (הכוללת כמות, מחיר ומועדים לביצוע העסקאות), והפקדתה בידי נאמן בלתי תלוי אשר יהיה אמון על יישום התכנית ועל ביצוע העסקאות בפועל.

חברת הכרישים בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ביום 31 בדצמבר 2019 פרסמה החברה לציבור המשקיעים דיווח מיידי בדבר אימוץ תכנית לרכישה עצמית של עד 100,000 מניות רגילות שלה (להלן: "תכנית הרכישה"), אשר כפופה להגנת נמל מבטחים. בדיווח נמסר כי ביום 31 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון החברה את תכנית הרכישה, לפיה:

- ביום 31 במרץ 2020 תרכוש החברה בבורסה 80,000 מניות רגילות שלה, תמורת 15 ש"ח למניה.
- במידה ובמהלך הרבעון השני של שנת 2020 מחיר המניה הממוצע של החברה יהיה נמוך מ-12 ש"ח, החברה תרכוש ביום 30 ביוני 2020 20,000 מניות רגילות נוספות שלה, תמורת 12 ש"ח למניה.
- התכנית תופקד בידי בנק השועלים ביום 31/12/19, אשר ישמש כנאמן בלתי תלוי ויבצע את העסקאות בפועל מטעם החברה. הנח"י כי החל ממועד זה תכנית הרכישה אינה ניתנת לשינוי ו/או ביטול.

במהלך הרבעון השני של שנת 2020 מחיר המניה הממוצע של החברה עמד על 12.7 ש"ח.

שיעור ההיוון הרלוונטי הינו 10%.

### נדרש:

מהו לדעתך הטיפול החשבונאי בדוחותיה הכספיים של החברה לשנת 2019 ולכל אחד מהרבעונים הראשון והשני של שנת 2020 בגין תכנית הרכישה? נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית, תוך רישום פקודות יומן מתאימות.

### פתרון:

יש לדון בצורך בהכרה בהתחייבות לרכישה עתידית של מניות, לאור הפרסום לציבור של תכנית רכישה מחייבת והפקדתה בידי נאמן לצורך ביצועה, שהרי מדובר במחויבות שלא מובילה לקבלת נכס בראיית החברה. ביום 31 בדצמבר 2019, יש ליצור התחייבות (לפי ערך נוכחי) כנגד ההון בגין 80,000 המניות שיירכשו בתום הרבעון הראשון. יצוין כי לאור עיקרון הזהירות, נראה שיש לרשום התחייבות כנגד ההון גם בגין 20,000 המניות שרכישתן תלויה במחיר המניה בבורסה במהלך הרבעון השני של שנת 2020. בתום הרבעון הראשון יש להכיר בהוצאות מימון בגין ההתחייבות, על מנת לשקף את חלוף הזמן. כמו כן, מאחר ומתבצעת בפועל רכישה עצמית של 80,000 מניות, הרי שיש לגרוע חלק מההתחייבות כנגד המזומן ששולם (תוך אפשרות למיין חלק מהסעיף ההוני שהוכר במועד ההכרה לראשונה בהתחייבות כנגד סעיף הוני אחר - מניות באוצר). בתום הרבעון השני, יש להכיר בהוצאות מימון בגין יתרת ההתחייבות, על מנת לשקף

את חלוף הזמן. לאור מחיר המניה הממוצע ברבעון השני, הרי ש-20,000 המניות הנוספות לא נרכשו בחזרה בסופו של דבר. לפיכך, יש למיין את ההתחייבות שפקעה כנגד ההון.

### **שאלה 3 (10 נקודות) – אורד הפתרון לא יעלה על עמוד אחד**

ה-NBA היא ליגת הכדורסל הבכירה של ארצות הברית וקנדה (להלן: "הליגה"), אשר נחשבת לליגת הכדורסל הטובה בעולם. ביום 1 ינואר 2019 השיקה הליגה אפליקציית מובייל חדשה, אשר פותחה לאחרונה, כאפיק נוסף לשיווק ומכירה של מוצרי הליגה ולצורך שיתוף המשתמשים בתוצאות משחקי כדורסל ובתכנים נוספים.

למשתמשי האפליקציה קיימת גישה לעדכונים בזמן אמת (Live Feed) בנוגע לתוצאות משחקי הכדורסל ולתכנים רלוונטיים נוספים, כמו כן, דרכה הם יכולים לרכוש את מוצרי הליגה השונים, הכוללים פריטי ביגוד, אביזרים וכרטיסים למשחקי כדורסל. לאור הפופולאריות הרבה של הליגה ומוצריה, כניסת המשתמשים לאפליקציה צפויה להיות גבוהה, לייצר "תנועה" משמעותית ולתרום להכנסות הליגה ממכירת מוצריה.

להלן מספר פעילויות שבגינן התהוו לליגה עלויות שונות הקשורות לפיתוח האפליקציה:

- **תכנון** – במסגרת זו התהוו לליגה עלויות בגין ביצוע מחקרי שוק וסטטיסטיקות שונות לגבי הצלחת האפליקציה, בגין הגדרת מטרות וממשקי משתמש (UI) ובגין הערכה וגיבוש של חלופות פיתוח.
- **פיתוח האפליקציה ועיצוב גרפי** – במסגרת זו התהוו לליגה עלויות בגין הפיתוח והעיצוב של אפליקציה בפועל (לאור ממצאי התכנון), שנעשו במשולב על-ידי עובדי החברה וצדדים שלישיים ששכרה הליגה לטובת הפרויקט (כגון מהנדסים, טכנאי IT ומעצבים גרפיים).
- **פיתוח תוכן** – במסגרת זו התהוו לליגה עלויות שונות בגין כתיבת והכנת תכנים מקצועיים שונים שישולבו באפליקציה בעת השקתה. כמו כן, התהוו לחברה עלויות בגין פיתוח תוכן שנועד לקדם את המוצרים המוצעים למכירה באפליקציה (כגון תמונות דיגיטליות של המוצרים ותיאור המוצרים).
- **שיתופי פעולה** – במסגרת זו התהוו לליגה עלויות בגין מנויים מסחריים לרשתות חברתיות (כגון "Instagram"), על מנת לשווק ולקדם את האפליקציה בקרב משתמשים פוטנציאליים.

### **נדרש:**

מהו לדעתך הטיפול החשבונאי שעל הליגה ליישם בדוחותיה הכספיים בגין העלויות הקשורות לפיתוח האפליקציה? התייחס/י בתשובתך לכל אחד מסוגי העלויות ובסס/י תשובתך על עקרונות המסגרת המושגית.

### **פתרון:**

יש לדון האם העלויות השונות כשירות להכרה כנכס בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית ובהתייחס להוראות IAS 38 לעניין נכסים בלתי מוחשיים:

- **תכנון** - שלב התכנון דומה במהותו לשלב המחקר ועל כן העלויות שהתהוו לליגה בגין פעילות התכנון אינן כשירות להכרה כנכס ויזקפו לרווח והפסד כהוצאות במועד התהוותן (בהעדר צפי להטבות כלכליות).
- **פיתוח האפליקציה** - שלב פיתוח האפליקציה והעישוב הגרפי דומה במהותו לשלב הפיתוח. בהנחה שהאתר צפוי להניב הטבות כלכליות כתוצאה ממכירת מוצרי הליגה, נראה שניתן להכיר בעלויות בגין פעילות זו כנכס בלתי מוחשי (הן הפנימיות והן החיצוניות).
- **פיתוח תוכן** - שלב פיתוח התוכן דומה אף הוא במהותו לשלב הפיתוח, ועל כן, לפי אותו עיקרון, ייתכן וניתן להכיר בעלויות שהתהוו בשלב זה כנכס בלתי מוחשי בהנחה וצפויות הטבות כלכליות, למעט העלויות המתייחסות לפרסום וקידום מוצרי הליגה שייזקפו כהוצאות בדוח רווח והפסד במועד התהוותן.
- **שיתופי פעולה** - העלויות שהתהוו לליגה בגין שיתופי הפעולה עם רשתות חברתיות הן במהותן עלויות בגין שיווק ופרסום, ועל כן הן תזקפנה כהוצאות בדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

#### שאלה 4 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת Nature Ltd. (להלן: "החברה") הינה חברה דואלית מובילה הפועלת בענף התרופות. במהלך שנת 2020, על רקע תביעה שהתקבלה כנגד החברה על-ידי גורמים בעלי מידע פנימי, התגלה כי במהלך השנים 2016-2018 נהג מנהל המכירות של החברה לתת שוחד לרופאים בכירים על מנת שאלו יקדמו מכירות של שתי תרופות חדשות של החברה בעת מתן מרשמים לפציינטים ובמסגרת הרצאות שהעבירו הרופאים בכנסים מקצועיים.

בבדיקה שנערכה בנושא התברר כי תשלומי השוחד האמורים הסתכמו בסכומים לא מהותיים (הן ביחס לכל שנה בנפרד והן בראייה מצטברת), וכי תשלומים אלו הוסוו ותוארו בדוחות הכספיים לאותן תקופות, בידיעת ההנהלה, כהוצאות בגין דמי ייעוץ.

סמנכ"ל הכספים של החברה בדעה כי בהתחשב בחוסר המהותיות של הסכומים והעובדה שנרשמה הוצאה בגין התשלומים המדוברים בדוחות הכספיים לאותן תקופות, החברה אינה נדרשת להציג מחדש את הדוחות הכספיים לשנים 2016-2018 מאחר והדוחות אינם כוללים "טעות מהותית".

#### נדרש:

חווה/י דעתך על עמדת סמנכ"ל הכספים של החברה, תוך התייחסות לעקרונות המסגרת המושגית.

#### פתרון:

נדרש דיון באשר לשאלת המהותיות כתנאי להצגה מחדש במקרה של טעות שהתגלתה בדוחות הכספיים, זאת כחלק ממאפיין היסוד - רלוונטיות. במסגרת זו יש להתייחס לכך שעל אף חוסר המהותיות של הסכומים מבחינה כמותית, עצם היותה של הטעות מסווה פעולה בלתי חוקית של החברה, בידיעת ההנהלה, יכולה להוביל למסקנה שמבחינה איכותית מדובר בטעות מהותית. ברוח דברים אלו, נראה שסמנכ"ל הכספים טועה בטענתו.

## שאלה 5 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

חברת סו פארם בע"מ (להלן: "סו פארם") הינה רשת בתי מרקחת מובילה, הפועלת כמונופול בתחום הפארם בישראל במשך 40 השנים האחרונות. לסו פארם מאות סניפים במיקומים אסטרטגיים בכל רחבי הארץ.

חברת שופרדיל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברת קמעונאות גדולה אשר השיקה לאחרונה רשת בתי מרקחת חדשה בשם Bee (להלן: "Bee"), באמצעותה היא עתידה להתחרות בסו פארם.

כחלק מאסטרטגיה שנועדה להבטיח מיקומים איכותיים לסניפי Bee, החליטה הנהלת החברה לפנות לרשתות מסוימות (כגון רשתות אופנה) אשר שוכרות חנויות במיקומים אסטרטגיים שבהם היא מעוניינת למקם את סניפי Bee, בהצעה לפנות את אותן חנויות תמורת תשלום חד-פעמי משמעותי (להלן: "דמי פינוי").

ביום 31 בדצמבר 2019 שילמה החברה לרשת האופנה "אורבן" דמי פינוי בסך של 15 מיליון ש"ח, עבור פינוי חנות הדגל שלה בדיזינגוף סנטר בתל-אביב. במועד זה פינתה "אורבן" את החנות האמורה והמחתה את כל זכויותיה והתחייבויותיה לפי חוזה השכירות אל החברה. הנח/י כי יתרת תקופת השכירות הינה 5 שנים.

### נדרש:

כיצד לדעתך על החברה לטפל בדמי הפינוי? נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

### פתרון:

נדרש דיון בנוגע לאופן הטיפול בדמי הפינוי ולגבי השאלה האם ניתן להכיר בהם כנכס בדוחות הכספיים. בשים לב להגדרת נכס ולכללי ההכרה בנכס במסגרת המושגית (בדגש על ההטבות הכלכליות שינבעו לחברה בגין תשלום דמי הפינוי בדמות של השגת פריים לוקיישנים לרשת החדשה שהשיקה), נראה שניתן להכיר בנכס בלתי מוחשי בגין דמי הפינוי. הנכס האמור יופחת על פני יתרת תקופת השכירות, במקרה הנדון 5 שנים.

## שאלה 6 (12 נקודות) – אורד הפתרון לא יעלה על עמוד אחד

חברת Social Lending Ltd. (להלן: "החברה") מפעילה פלטפורמה אינטרנטית (להלן: "הפלטפורמה") במודל peer-to-peer (P2P), באמצעותה היא מקשרת בין אנשים פרטיים המעוניינים בקבלת הלוואה (להלן: "לווים") לבין אנשים פרטיים המעוניינים במתן הלוואה (להלן: "מלווים").

תהליך נטילת הלוואה באמצעות הפלטפורמה כולל את השלבים הבאים:

- 1) הלווה נרשם לאתר האינטרנט של החברה ומגיש בקשה לאתר לקבלת הלוואה. לצורך כך הלווה מספק פרטים אישיים (לרבות מצבו הפיננסי ונתוני שכר) ומציין את מטרת ההלוואה.
  - 2) החברה בודקת ומאפיינת את יכולת ההחזר של הלווה ובוחנת האם הוא זכאי לקבלת הלוואה דרך הפלטפורמה בהתאם לקריטריוני איכות שהגדירה מראש.
  - 3) במידה והלווה נמצא זכאי להלוואה, החברה קובעת את תנאי ההלוואה (בהתאם לסיכון של הלווה) ומקשרת בינו לבין מספר מלווים פוטנציאליים, שרשומים אף הם לאתר החברה.
  - 4) הלווה בוחר במלווה ספציפי ממנו הוא מעוניין לקחת את ההלוואה ובמועד זה נוצר, באמצעות הפלטפורמה, הסכם הלוואה בין הלווה למלווה.
  - 5) במועד יצירת ההלוואה, המלווה מעביר את סכום ההלוואה לחברה והיא אחראית על העברתו ללווה; בדומה, החזרי ההלוואה מתבצעים באופן בו הלווה מעביר לחברה את סכום הפירעון, והיא אחראית על העברתו למלווה.
  - 6) העברות הכספים נעשות על-ידי פקודות העברה או משיכה שמבצעים הלווה והמלווה (לפי העניין) באתר האינטרנט של החברה, דרך חשבון בנק ייעודי של החברה שנועד אך ורק לטובת מילוי הסכם ההלוואה הספציפי. העברת הכספים על-ידי החברה אורכת מספר ימים.
- החברה אינה נושאת בסיכון כלשהו ביחס להלוואה (לרבות סיכון בגין איחור בביצוע תשלומים או פשיטת רגל של הלווה), אלא המלווה.
- החברה גובה מהלווה "עמלת יצירה" בשיעור של 5% מסכום ההלוואה (המשולמת במועד קבלת ההלוואה). בנוסף, החברה גובה מהמלווה "עמלת שירות" המשולמת בתום כל חודש (עד למועד הפירעון הסופי של ההלוואה) בשיעור של 0.3% מיתרת ההלוואה שטרם נפרעה נכון לתום החודש.
- הנח/י כי נכון לתום שנת 2019 ישנם אלפי הסכמי הלוואה פעילים שנוצרו באמצעות הפלטפורמה של החברה, בהיקף מצטבר של מיליארדי שקלים. כמו כן, מעבר לפעילות החברה המתוארת לעיל לחברה עודפי מזומנים המושקעים בתיק ניירות ערך סחיר, ויש לה מספר התחייבויות לא משמעותיות בגין הטבות לעובדים ותשלומים שונים לרשויות המס.

### נדרש:

תארי (באופן מילולי) אילו נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות היית מצפה לראות בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2019? נמקי/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

### פתרון:

יש לדון באופן הרישום של העסקאות המתוארות בשאלה בדוחות הכספיים, בהתחשב בכך שהחברה במהותה הינה סוכנת שעיקר פעילותה הינה תיווך בין לוויים למלווים. בפרט, יש לדון בשאלה האם במאזן החברה יש לשקף נכסים והתחייבויות בגין ההלוואות ללוויים ולמלווים

ובהתאם האם יש לשקף בדוח רווח והפסד הכנסות מימון והוצאות מימון בגין אותן הלוואות. היות והחברה אינה חשופה לסיכונים ולתשואות בגין הנכסים וההתחייבויות האמורים, אלא היא פועלת כמתווכת בלבד אשר זכאית לעמלה בלבד בגין התיווך והעמדת הפלטפורמה, הרי שסביר לצפות כי במאזן החברה ייכללו נכסים והתחייבויות שמתייחסים אך ורק לפעולות העצמיות של החברה (כגון תיק ניירות ערך סחיר והתחייבויות לעובדים ולרשויות המס). בדומה, נצפה כי בדוח רווח והפסד ייכללו התוצאות המתייחסות לפעולות העצמיות של החברה בלבד (כגון הכנסות מעמלות כמכירות, הוצאות הנהלה וכלליות). שיטת הצגה זו משקפת את אופי הפעילות של החברה.

## שאלה 7 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

להלן קטעים נבחרים מתוך הכתבה "רפורמת הסימון התזונתי - מה אומרות התוויות החדשות?" שפורסמה באתר החדשות "ynet" בחודש נובמבר 2019:

'החל בחודש ינואר הקרוב ואחרי שנתיים של עיכוב, יידרשו יצרני המזון לסמן את המזונות בתוויות אדומות וירוקות [...]. התוויות האדומות יצביעו על נתון, סוכר ושומן רווי גבוהים במוצר, והירוקות על מוצרים "בריאים", מומלצים לצריכה ההולמים את עקרונות התזונה הבריאה המומלצת. [...] יש לציין כי חברות המזון אינן ששות למהלך. מדובר בהשקעת מאמצים אופרטיביים הכרוכים בעלויות גבוהות, שינוי והתאמות באריזות ומעל הכול - שינוי בתכולת המוצרים שאינם עומדים בדרישות הסף. כך, כשחברות ישראליות התבקשו להיערך למהלך זה, הן הבינו שחלק גדול ממוצריהן עלול לקבל סימון אדום אחד או יותר, המצביע על כך שהמוצר אינו בריא ועלול להזיק. זהו למעשה התסריט הגרוע ביותר עבור חברות המזון והטוב מאוד לצרכן, שבו אי אפשר לטעות בנוגע למה שנכנס למקרר הביתי. ייתכן שהצרכן יחליט להפסיק לצרוך מוצרים מסוימים המסומנים כמזיקים.'

הנח/י כי הרפורמה המתוארת בכתבה (להלן: "הרפורמה") עוגנה במסגרת חקיקה אשר עברה קריאה שנייה ושלישית בכנסת ביום 31 בדצמבר 2019.

חברת ממלכת המתוק בע"מ (להלן: "החברה") הינה יצרנית ויבואנית של ממתקים וחטיפים בישראל. החברה הינה חברה ותיקה ובעלת מספר סניפים ברחבי הארץ. בשל החקיקה החדשה, ומתוך ההבנה כי כל מוצריה של החברה (הקיימים והעתידיים) כפופים לרפורמה, התכנס דירקטוריון החברה לישיבה דחופה על מנת לדון בהשלכות הרפורמה, שעסקה בנושאים הבאים:

- בשל הדרישה הרגולטורית החדשה, על החברה לבצע סימון תזונתי של מוצרים שכבר נמצאים על מדפי המכירה. החברה צופה כי עלויות הסימון יסתכמו בסך של 1 מיליון ש"ח.
- לחברה חוזה עם לקוח גדול שנחתם ביום 1 ביוני 2019 לייצור של 100,000 חבילות שוקולד ממותגות, תמורת מחיר קבוע, שיסופקו במהלך שנת 2020. חבילות השוקולד הממותגות כפופות אף הן לרפורמה. בתמחור העסקה החברה לא הביאה בחשבון את עלויות יישום הרפורמה. החברה מעריכה כי עלויות יישום הרפורמה הופכות את החוזה להפסדי, ועל כן היא שוקלת לשלם ללקוח קנס יציאה ולבטל את החוזה (כפי שמאפשר החוזה).
- בעקבות הערכות שווי וניתוחי שוק של מומחים אותם שכר דירקטוריון החברה, יש צפי לאיבוד נתח שוק עתידי בשל המגמה הבריאותית אליה הרפורמה מובילה. נתח השוק שהחברה צופה כי היא תאבד עומד על 20% מנתח השוק הנוכחי שלה, נתון הצפוי להביא להפסד של 17 מיליון ש"ח להערכתם של המומחים.

### נדרש:

כיצד לדעתך עשויה הרפורמה להשפיע על הדוחות הכספיים של החברה לשנת 2019? נמקי/ תשובתך בהתבסס על עקרונות המסגרת המושגית, תוך התייחסות לכל אחד מהנושאים שנדונו בישיבת הדירקטוריון.

### **פתרון:**

נדרש לדון בצורך להכיר בהתחייבות בגין כל אחד מהנושאים המושפעים מהרפורמה. ביחס לעלויות בגין סימון המוצרים שעל המדפים, נראה שעל החברה להכיר בהתחייבות בהתאם למסגרת המושגית, בין היתר בשל החקיקה החדשה שיוצרת מחויבות לחברה לשאת באותן עלויות ובהתחשב בכך שמדובר במוצרים שכבר מצויים על המדפים. בנוגע לנושא השני - חוזה חתום עם לקוח שהפך הפסדי - הרי שמדובר בחוזה מכביד, בגינו יש להכיר בהתחייבות בגובה הסכום הנמוך מבין ההפסד הגלום בקיום החוזה לבין העלויות שתידרש החברה לשלם על מנת לבטל את החוזה. ביחס לנושא השלישי - ההפסד הכספי הצפוי כתוצאה מאיבוד נתח שוק עתידי - אין להכיר בהתחייבות בהתאם למסגרת המושגית שכן מדובר באירוע עתידי שטרם שהתרחש. עם זאת, ניתן להתייחס אל המידע כסממן לבחינת ירידת ערך או כמידע שצריך להיות מוצג בחלק אחר בדיווח הכספי (מחוץ לדוחות הכספיים).

## שאלה 8 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת טום בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה ציבורית גדולה העוסקת בייצור, שיווק ומכירה של חדרי שינה. החברה מייצרת את כל הריהוט והאביזרים השונים, הנדרשים לחדרי השינה, במפעל ייצור בירוחם. בשל עליית מחירים משמעותית בענף הבדים, הגיעה החברה להחלטה כלכלית כי החל מיום 31 בדצמבר 2019, היא תפסיק לייצר את המזרונים ותבצע מיקור חוץ לפעילות ייצור המזרונים. את יתר הריהוט והאביזרים החברה ממשיכה לייצר בעצמה.

חברת ג'רי בע"מ (להלן: "חברת ג'רי" או "הספק") הינה יצרנית מובילה של כל סוגי המזרונים, שבבעלותה שני מפעלי ייצור:

- **מפעל בבאר שבע** - מפעל ייצור מזרונים ילדים ונוער. מידיי חודש מיוצרים במפעל 30,000 מזרונים ילדים ו-25,000 מזרונים נוער.
  - **מפעל בראשון לציון** - מפעל לייצור מזרונים מבוגרים, מזרונים ליחידים ומזרונים זוגיים. מידיי חודש מיוצרים 100,000 מזרונים יחיד ו-150,000 מזרונים זוגיים למבוגרים.
- בעקבות החלטתה, החברה התקשרה ביום 31 בדצמבר 2019 עם חברת ג'רי בהסכם לאספקת מזרונים למשך 3 שנים, לפיו:
- החברה תרכוש מהספק את כל מזרונים הילדים והנוער המיוצרים על ידו מידיי חודש, תמורת תשלום קבוע בסך של 50 מיליון ש"ח אשר ישולם בתום כל חודש.
  - תהליך הייצור במפעל בבאר שבע יתבצע בהתאם לדרישות החברה (מבחינת שעות פעילות המפעל, כמויות הייצור, סוגי המזרונים שייצרו וכיוצא באלו).
  - החברה תרכוש מהספק בכל חודש 20,000 מזרונים יחיד ו-30,000 מזרונים זוגיים למבוגרים, תמורת 1800 ש"ח למזרון יחיד ו-2,000 ש"ח למזרון זוגי. התמורה עבור מזרונים אלו תשולם מראש בתחילת כל שנה עבור השנה הבאה, החל ממועד החתימה על החוזה.
  - בתום שלוש השנים השניים ידונו באפשרות להאריך את החוזה.
- יש להתעלם מערך הזמן.

### נדרש:

מהן השלכות ההסכם שנחתם עם חברת ג'רי בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2019? נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

### פתרון:

על אף שמדובר בחוזה משפטי אחד, לאור המאפיינים הכלכליים של כל אחד מרכיבי החוזה ובהתאם לעקרון של מהות קודמת לצורה, נראה שיש לטפל בכל אחד מהם בנפרד. באשר לרכישת מזרונים הילדים והנוער, אומנם מבחינה משפטית מדובר בהסכם לרכישת מלאי, אך המהות הכלכלית של העסקה הינה חכירת מפעל הייצור בבאר שבע, בין היתר בשל כך שהחברה מפיקה את מלוא ההטבות הכלכליות מפעילות המפעל והיא זו שקובעת כיצד יתבצע תהליך הייצור במפעל. במקרה כאמור העסקה תירשם בספרי החברה כעסקת חכירה – יוכרו נכס זכות שימוש והתחייבות חכירה בגובה תשלומי החכירה עתידיים. באשר לעסקת רכישת מזרונים היחיד והמזרונים הזוגיים

למבוגרים, מדובר בהסכם סטנדרטי לרכישת מלאי (שבאופן עקרוני הינו חוץ מאזני). לאור מנגנון התשלום, בכל שנה תירשם מקדמה (נכס) עבור הרכישות שיתבצעו בשנה הבאה.

### **שאלה 9 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד**

חברת באני בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה ציבורית העוסקת בייבוא, שיווק ומכירה של מכשירים חכמים.

במהלך שנת 2019 פנתה רשות המכס (להלן: "הרשות") לחברה והביעה מחלוקת לגבי מס הקנייה ששילמה החברה בשנים קודמות עבור מוצרים שייבאה. לטענת הרשות, החברה נדרשת לשלם מס קנייה נוסף בהיקף של 20 מיליון ש"ח בגין השנים שבמחלוקת, בתוספת ריבית והצמדה.

להערכת החברה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, בשל השלב המקדמי בו מצויה המחלוקת לא ניתן להעריך נכון לתום שנת 2019 מהו מס הקנייה הנוסף שתידרש החברה לשלם, אם בכלל. החברה צופה כי יישוב המחלוקת ייקח חודשים ארוכים וכי המחלוקת תוכרע בסופו של דבר בבית המשפט.

על מנת להימנע מתשלומי ריבית והצמדה מיותרים, החברה הפקידה עוד בשנת 2019 סך של 10 מיליון ש"ח ברשות. הכספים שהופקדו ישמשו לסילוק המחויבות של החברה לתשלום מס הקנייה הנוסף (במקרה של פסיקה לטובת רשות המכס), או יוחזרו לחברה (במקרה של פסיקה לטובת החברה), בהתאם להכרעה הסופית שתתקבל בבית המשפט.

### **נדרש:**

כיצד לדעתך על החברה לטפל באירועים המתוארים לעיל בדוחותיה הכספיים לשנת 2019? נמק/י תשובתך בהתבסס על עקרונות המסגרת המושגית.

### **פתרון:**

נדרש דיון בנוגע לצורך להכיר בהתחייבות בגין המחלוקת עם הרשות ובנכס בגין התשלום שהופקד ברשות, בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית. באשר להתחייבות, נראה שלאור אי הוודאות השוררת סביב המחלוקת ובהיעדר יכולת לאמוד בצורה מהימנה את הסכום הנוסף אותו עשויה החברה לשלם, אין להכיר בהתחייבות בדוחות הכספיים (אם כי נראה שיש לספק גילוי בנושא). באשר לפיקדון שהופקד ברשות, הכספים שהופקדו מקנים לחברה פוטנציאל להטבות כלכליות עתידיות, בין אם בדרך של קבלת הכספים בחזרה ובין אם בדרך של סילוק מחויבות המס של החברה (ככל ותהיה כזו) ומשכך נראה שעל החברה להכיר בנכס בדוחות הכספיים בגין הפיקדון.

### שאלה 10 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה ממשלתית העוסקת בהקמה והפעלה של מערכת הולכת הגז הטבעי בישראל.

החברה מספקת ללקוחותיה שירותי הולכת גז טבעי, תמורת דמי הולכה שהוגדרו בתעריף. בטרם תחילת מתן שירותי הולכה ללקוח, החברה גובה מהלקוח מקדמה מראש (להלן: "דמי חיבור") לצורך הקמת מתקן חיבור למערכת ההולכה (להלן: "מתקן חיבור" או "PRMS") עבור הלקוח.

החברה מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות (IFRS 15), לפיו היא מכירה בדמי החיבור על פני אורך החיים של מתקן החיבור, מתוך תפיסה שהלקוח לא יכול להפיק תועלת מהמתקן ללא שירותי ההולכה.

במקרים מסוימים התקופה שבין קבלת דמי החיבור מהלקוח לבין מועדי ביצוע שירותי ההולכה בפועל הינה משמעותית (מעל שנה). להלן קטע נבחר מתוך הדוחות הכספיים של החברה לשנת 2018 המתייחס לטיפול במקרים אלו:

*"במקרים של קבלת מקדמות לזמן ארוך (מעל שנה) בגין דמי חיבור, לצורך הקמת מתקני ה-PRMS בגין שירות עתידי אותו מספקת החברה, צוברת החברה ריבית ומכירה בהוצאת מימון בגין המקדמות לאורך תקופת ההתקשרות הצפויה וזאת כאשר קיים בחוזה רכיב מימון משמעותי כהגדרתו בתקן. עם מימוש המקדמות מכירה החברה בריבית שנצברה כחלק מההכנסות משירותים."*

#### **נדרש:**

הסביר/י את הטיפול החשבונאי שמיישמת החברה לגבי המקדמות לזמן ארוך בגין דמי חיבור שהיא גובה מלקוחותיה, בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

#### **פתרון:**

נדרש דיון בנוגע לטיפול החשבונאי במקדמות לזמן ארוך, תוך התייחסות למהות הכלכלית של העסקה. אמנם מבחינה משפטית הלקוח משלם מקדמה (דמי חיבור) בעבור שירות עתידי שיקבל לאורך זמן מהחברה, אך מבחינה כלכלית, המקדמה לזמן ארוך דומה במהותה להלוואה שהחברה נטלה מהלקוח לצורך מתן השירות העתידי (עסקת מימון), ולפי תפיסה זו יש לצבור בגינה הוצאות מימון לאורך תקופת ההתקשרות. לכן, אופן הטיפול החשבונאי עולה בקנה אחד עם המסגרת המושגית בהיותו משקף את המהות הכלכלית ולא דווקא את הצורה המשפטית של המקדמות לזמן ארוך.